

CLAUDIU BLEONȚ:

„Pe față nu mi s-a spus că sunt anormal...”

□ Să începem cu... începutul!

■ Am dat o singură dată la Institut; am fost pregătit de Cătălin Naum de la Teatrul Studentesc „Podul”, unde jucam din clasa a XI-a. Sunt bucureștean. Mi-a plăcut examenul; acum la admitere funcționează cu totul alte criterii de selectare și evaluare a unui „catindat”, și în perspectiva unei alte lumi a teatrului. Noi atunci am candidat pe cinci locuri la „băieți”, acum intră mult mai mulți... Am început la clasa Laurențiu Azimioară-Alexandru Lazăr (anii I-II), apoi am avut norocul să fiu studentul lui Grigore Gonța. A fost extraordinar, pentru că într-adevăr cu dânsul făceam teatru, nu examene pentru profesori sau glumițe pentru spectatori; căutam teatru, ce înseamnă, ce este el. A fost un contact esențial. Punctele esențiale au fost Cătălin Naum și Grigore Gonța.

□ Întâlnirile cu filmul, în timpul facultății, au fost mai dese decât cele cu teatrul?

■ N-aș spune asta. Pe atunci se făceau 28-30-40 de filme pe an. Am fost încântat de rolurile în care am fost distribuit, ales să joc, le-am făcut cu drag și m-am întâlnit cu mari regizori, care m-au marcat ca actor (Veroiu, Pița, Mărgineanu). Nici acum nu regret că nu fac film, nu spun: „Dom'le, pe vremea aia făceam filme”... Fiecare perioadă are frumusețea și scânteile ei de mister. Viața e cel mai important lucru.

□ Ați jucat șapte ani la Petroșani. Cum au trecut? Când v-ați reintors în capitală?

■ Am luat repartiția penultimul în ordinea mediilor. Nu mai era decât Reșița, așa că am ales Petroșaniul, cu gândul că poate am să scap de acolo! Am făcut foarte multe tumee în țară – un lucru extraordinar. Am colaborat cu Bucureștii din studenție: am debutat la Teatrul de Comedie în **Turnul de fildes**, în regia d-lui Ion Cojar și am făcut cu d-na Cătălina Buzoianu **Strigoi la Kitahama**, iar în anul III am început colaborarea cu Naționalul, la **Zbor deasupra unui cuib de cuci**. La Teatrul Național am intrat prin concursul pe care l-a dat Andrei Șerban în '90. Când eram la Petroșani jucam în filme, am avut un an de suspendare pentru că nu m-am dus la post. Ce să spun? Am plâns când am ajuns la Petroșani, mi-a fost foarte greu, dar în același timp a fost o experiență fantastică. Am bătut toate teatrele din țară, am jucat în cinematografe, în săli de spectacol pentru toate straturile sociale, mineri, copii, elevi, oameni maturi... Doar trei roluri, dar 500-600 de spectacole cu piesele respective.

□ Acum, în ultimele stagioni, ați jucat doar în spectacole montate de Beatrice Bleonț și Alexa Visarion (Romeo și Julieta, Steaua fără nume, Opera de trei parale).

■ Ei mi-au dat roluri cu care mi-a plăcut să mă confrunt, să le lucrez. Mi s-a întâmplat să refuz unele propuneri pentru că am considerat că nu au relevanță pentru mine, că n-au ceva care „să mă dezvolte” și să spună ceva despre mine.

□ Sunteți un „negativ”?

■ Am depășit faza duală, de „negativ” și „pozitiv”. Când mergeam în patru labe și ne loveam de câte un colț de masă era rău? Nu. E un proces de creștere. Nu există lucruri rele. Există lucruri rău folosite. Nu cred că există pe lume ceva lăsat rău de natură. Sentimentele negative te pot ajuta să te cunoști. Invidia, egoismul, gelozia, conștientizate, te ajută să te cunoști. Pot afirma că „nimic din ceea ce e omenesc nu mi-e străin”. Înțeleg toate sentimentele. Păcatul începe când le cultivi pe cele negative. Dar sunt lucruri omenești, ca om de teatru navighezi în oceanul tuturor stărilor și al tuturor calităților și defectelor. N-aș spune că Mackie-Șiș e un negativ; e un răzvrătit, un om care-și folosește într-un anumit fel părerea despre societate. Îmi face plăcere că am avut și „cronici” abjecte din partea unor colegi foarte bătrâni de breaslă, pentru că am reușit efectiv să-i fac să mă disprețuiască. E bine câteodată să ne și „scuipăm”, să ne privim cu ochi răi unii pe alții, să ne temem, să ne surprindem. Mie nu-mi plac lucrurile călduțe, fade, snoabe. Să ne provocăm, să ne punem în situații incomode! Viața are valoare când o iei tot timpul de la capăt, și cu o atitudine proaspătă. Și-mi place foarte mult perioada pe care o trăim, pentru că se răstoarnă valori, se propun valori noi. Da, sunt de acord să fie „varză” în cultură, pentru că într-un moment în care ogorul nu mai e cultivat clar și limpede de un grădinar, apar buruieni, și buruienile au un farmec, un parfum al lor, ogorul se liniștește, așteaptă, își caută sămânța pe care vrea s-o hrănească el mai departe. Întâlnirea cu Alexa mi-a plăcut pentru că el a luat de bun că Miroiu a descoperit o stea și trăiește într-o fundătură de oraș de provincie. Dacă era în

foto: Mihail E. Cratofti

Claudiu Bleonț alături de soția sa, regizoarea Beatrice Bleonț

America, ce viață ar fi avut? Și culmea e că disprețuiește, urăște, este agresat de mediul ăsta și în același timp nu pleacă. Înțelegi? Toate marile spirite au fost la un moment dat acrite de mediul românesc, sugrumate, scârbite de lumea noastră românească, dar în același timp pot spune că tot ea îți oferă șansa ca, digerând-o, să te înalți pe o poziție și o atitudine foarte interesante.

□ Dumneavoastră cum v-ați izolat de această realitate?

■ Nu mă izolez, intru în ea. Nu poți să stai pe margine și să ai păreri. Mi-e silă de cei care stau pe margine, mănâncă plăcinte, se îngrașă la adăpostul unor opinii troglodite și îmbătrânite. Voaioriști care se uită la doi oameni care fac amor pe scenă și au păreri: „Dom'le, nu-mi place poziția asta, sau lenjeria pe care o porți, sau textul”. Mi-e silă de impotența cu pretenții. Mie îmi place să mă bag în viață, e bine? Teatrul este o experiență de viață, o luptă, o cale, o cruce pe care trebuie s-o porți. Și eu o iubesc. Pentru că e grea, câteodată e ticăloasă, dar e superbă. E îngrozitoare, dar luminoasă, dezintegratoare, dar și plină de un fior liniștitor, și de o credință nemărturisită, indefinibilă. E ceva acolo... O furnicare.

□ Surplusul de energie și temperamentul exploziv v-au determinat să optați pentru profesia de actor?

■ Nu știu. Important e ce faci, nu de ce. Te poți opri și poți fi un om extraordinar. Poți să insiști și să fii un actor slab, plin de invidie, scârnă și draci, cu credința că cine știe ce mare talent ești și n-ai apucat să te dezvolți și să te arăți. Sau poți să intri la ATF firesc și să fii foarte bun. Sau să intri și să te lași, la un moment dat. Totul e posibil. Eu cred că teatrul e doar o cameră, în viață. Cred foarte mult în Brecht, care a spus „Toate artele nu au valoare decât în măsura în care îmbogățesc cea mai importantă dintre arte – arta de a trăi”. Teatrul e o paranteză între o naștere și o moarte. Sunt aici, nu sunt cel mai mare actor al țării, nu voi fi, nu este nici unul cel mai mare actor al țării. Nu există „cu omul ăsta s-a născut teatrul românesc, cu el va muri”. Nu există asta. Suntem niște bule de șampanie între două hăuri. N-o să iau cu mine pe lumea cealaltă, ca împărații chinezi, servitorii, caii, armurile, florile, n-o să-mi iau casetele cu cele mai bune spectacole, pozele mele, cronicile iubiților mei critici... N-o să iau nimic! O să fie o aliniere într-un cimitir. Și urmează ceva în care cred că nu aceste lucruri vor avea valoare, ci experiența ta de viață. Poți să faci ce rol vrei pe lumea asta, că nu l-ai atins pe Dumnezeu cu rolul ăla. Doar o cunoaștere a ta într-o situație. Nu luăm rolurile cu noi, ele ne urmăresc, dar pe lumea cealaltă nu știu dacă te duci la Sfântul Petru: „Știi că eu am făcut cândva Treplev sau Hamlet sau Richard?” Și? El se uită la tine și – care-i problema? Țștia sunt scriși de Shakespeare etc., tu, cine ești tu? Care e atitudinea ta? Ce părere ai tu despre rolul ăsta pe care ți l-am dat să-l faci? Una dintre cele mai mari pasiuni ale acestui timp este să alergăm după un boț de piele între patru pari. Noi trăim numai din absurd. Viața este un joc absurd. Sunt stadiioane pline care urmăresc 22 de oameni care aleargă după o minge, s-o bage între doi stâlpi. Nu există ceva mai cretin! Este absurd. Câtă energie, câte tomuri de hârtie, câte pariuri... dacă toată viața e așa? Un joc care-și găsește o anumită lege pentru un anumit timp, se cristalizează, se armonizează cu o tehnică și pe urmă... e bine că dispere! Nu știu ce să-ți spun. Sunt într-o (hai că e

Unde să pleci? Aici e Colosarea Nefericitului și Marea Tăcerii...

frumos acum) tranziție. Mă îndrept „de undeva”, care s-a dus pe apa Sâmbetei, spre altceva, ce aș vrea să fie cât mai limpede și clar, care și el se va duce pe apa Sâmbetei. Spectatorii vin la teatru să afle ceva despre ei. Cine a tembel – în sală doarme, îi sforăie creierul și nu-nțelege sau nu vrea să facă efortul să se bucure de ce vede –, vine degeaba. Poate să-l vadă și pe Pacino și pe De Niro, și pe Smoktunovski, și pe Laurence Olivier, dacă nu înțelege... Poate să-i cânte Menuhin pe Stradivarius ce știu eu ce minune. Dacă tu n-ai urechi să auzi, degeaba cântă!

□ **Ce părere aveți despre faptul că unii vă consideră genial, iar alții „anormal”?**

■ E treaba lor! Mie îmi place așa, când mă uit câteodată în oglindă, să mă „troglolesc” în putoarea orgoliului meu și să zic: „Mamă, sunt genial, îți dai seama?” Dar să dea Dumnezeu să nu dureze niciodată prea mult. Te poți tâmpi. Pe față nu mi s-a spus că sunt anormal...

□ **Vă afectează părerea criticilor?**

■ Nu, și le mulțumesc foarte mult că au avut întotdeauna grijă să-mi dea niște șuturi care mi-au prins bine, pe care le-am folosit întotdeauna spre creșterea mea. Mai bine așa decât o mângâiere, o recunoaștere, un premiu alde UNITER sau „Asociația Internațională a Criticilor Români”...

□ **Vă considerați nedreptățiți?**

■ Da, dar îmi face plăcere și le mulțumesc, pentru că atunci mă trezesc și-mi spun: „Da” nu pentru aștia fac eu teatru, măi frate!” Nu sunt un cățel care face ghidușii la osciorul criticilor. Cine sunt ei? Sfântul Petru la Poarta Raiului? Respect criticii care devin directori de teatru, care scriu piese, dar nu pe ceilalți. Pune mâna, fă și tu un copil, o casă, sapă o grădină, schimbă, lasă-te de ceva, mai fă ceva! Chiar e bine, pentru că vine un timp în care multe lucruri se vor răsturna, dispar, nu mai e nici o grilă de apreciere. E ca o pădure după ploaie, unde apar o groază de ciuperci. Vin generații peste generații, o să dispărem din teatru. Nu știu dacă pe Vraca îl mângâie acum, acolo unde e, critica nu știu cărui critic, care spunea despre el că era senzațional sau nu în Richard III. El avea o experiență de viață pe care și-a urmat-o, a fost piatra de măcinat la moara lui. Și el și-a măcinat existența și-a scos, poate, mălaiul. Știu că murim, că dăm ortu’ popii, asta e sigur. Cel mai sigur lucru. Nici nu știm când, peste 5–10 minute, o oră, mâine, poimăine... și aș vrea să fiu pregătit pentru momentul ăla.

□ **Revin la energia și deschiderea dumneavoastră...**

■ Poate că mi-e frică de moarte și de-asta fac tot ce fac. Mi-e frică de imensul examen. Ce-i un examen la Andrei Șerban? Sau să te ia Brook în trupă? Că iei, că nu iei, nu contează. Vine un moment când se stinge relația cu lumea asta. Dacă ar trebui să am o anumită stare pentru momentul ăla?

□ **Ce credeți despre „nebulia necesară” în profesie? Și despre firesc, pe care-l aveți în toate rolurile, același și mereu altul?**

■ Habar n-am. Iartă-mă, dar au fost oameni care mi-au stricat emploi-ul, mi l-au schimbat. **Opera de trei parale**, rolul Mackie-Șiș, am tupeul – da, citiți bine! – să spun că nu le cunoașteți. Nici unul dintre critici (au citit despre Brecht, nu pot să le iau dreptul ăsta) n-a experimentat. N-a încercat să vadă, să bage în trup, să morfolescă gândurile alea. Unu. Și doi, la noi nu s-a cântat niciodată această partitură. Ne-am lipit foarte tare de imaginea lui Toma Caragiu în rol, care nu a cântat partitura. Să o cânte cineva, și să vadă pe urmă cum joacă rolul mai departe! Pentru că nu poți să cânti partitura într-un fel și pe urmă să joci altfel, înțelegi? Sau un amețit care a scris că nu eram „destul de mefistofelic”. Să citească bine **textele** muzicii! Nu e piesa despre Richard III cu monologul din Henric IV!!! Este unul dintre spectacolele cele mai „artă pentru artă”, este un joc cu imagini și alt fel de a le structura. E ceva ce am ajuns, am **devenit** să fac Mackie-Șiș așa.

□ **Țineți atât de mult la ei?**

■ Da! Țin la ultimele roluri pe care le joc. N-am roluri pe care vreau să le joc, iar la el țin în momentul ăsta, da. Este cel mai complex rol care se joacă acum pe scenele din țară, e bine? Și eu știu asta. Ei zic că e prost. Să se urce pe scenă, să încerce să-l facă, să spună o poezie, să spună măcar „Partidului”.

□ **Vă simțiți obosit după roluri așa de mari? Simțiți nevoia de pauză?**

■ Pentru ce? Dacă mor mâine? Nici nu știu dacă am jucat mult sau puțin. Așa au venit lucrurile, le fac și eu, dar se fac și ele

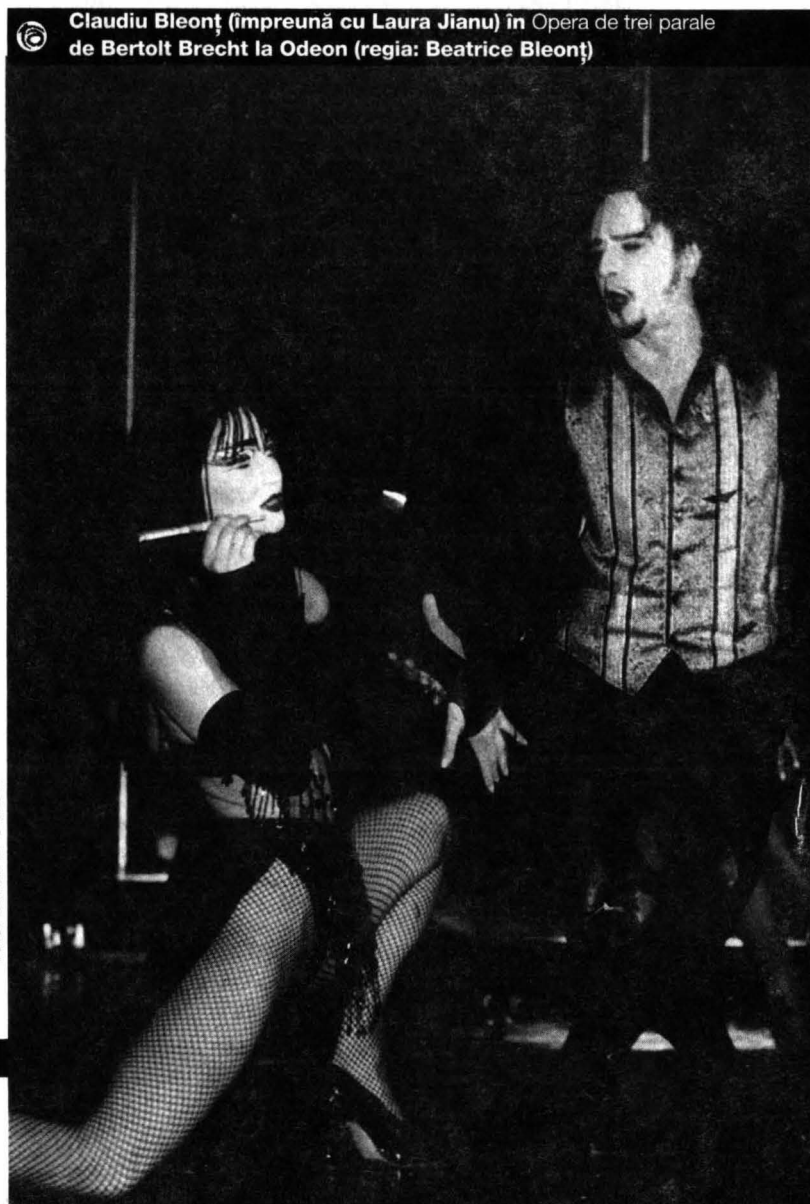
prin mine, adică sunt și energii care vin de-afară, nu sunt numai din puțul gândirii sau trăirilor mele. Sunt un om trăit care vin cu trăire. Dar sunt trăit. Ne trăiesc lucrurile, mă trăiește acest timp. Ne trăiește generația care vine, suntem împinși în milenii următor. Sunt convins că viitorii ani vor strânge uscăturile și le vor pune pe foc, iar cine – pac! – mai dă un lăstar, face creanga, iese strugurele... nu? Parabola cu via.

□ **Veți rămâne în România?**

■ E extraordinar în România! Pentru că e greu. E superb. E un front aici, e totul deschis, totul posibil. Poți să fii lovit din spate, din față, să adormi stând de veghe. Unde să te duci? Destinul te urmărește pretutindeni. Nu poți fugi de timp, oriunde te-ai duce. Tu ești tu, tu călătorești în tine, nu în spațiu. În spațiul din tine.

□ **Vă simțiți „plin”?**

■ Da și nu. Da, pentru că trăiesc, lucrez la împlinire, și nu, pentru că n-am împlinit nimic. S-a dus pe apa Sâmbetei ce am făcut până acum și se va duce pe apa Sâmbetei ce voi face mai departe. Am venit în pielea goală pe lumea asta, în pielea goală mă duc. Când te gândești din perspectiva asta, lucrurile capătă o cu totul altă valoare. Se zdruncină totul. Sigur că viața de zi cu zi te atacă, te ispășește, te îngădurează, te simți obosit, revoltat, dar pe urmă există un plan – planul secund. Ca o cheie majoră, când zici: „Ce joc?” Sinistru, absurd și tragicomic. Cred că viața e o experiență care trebuie trăită cu toate ale ei. Îmi imaginez teatrul așa, ca o stradă lungă. Teatru lângă teatru, lângă teatru, lângă teatru. Tu joci într-o căsuță, lângă tine joacă lordache, mai sus pe stradă joacă De Niro, mai încolo lures, mai jos Horațiu, și publicul trece, și prin fața lor, și prin fața ta. Pentru cine faci teatru? E o chestie „la jumătate”. Jumătate e pentru spectatori, jumătate e pentru ceva care-ți scapă. Poate că jumătatea ta e pentru un contract mai bun, poți să te lauzi acasă și te recunosc oamenii pe stradă... dar nu prea rămâne nimic din tot ce faci. Tot înălțimea aia o ai, tot aceeași culoare a ochilor.

Claudiu Bleonț (împreună cu Laura Jianu) în Opera de trei parale de Bertolt Brecht la Odeon (regia: Beatrice Bleonț)

foto: Mihail E. Cratofti

☐ **Opțiunea pentru teatru ați făcut-o dintr-o nevoie de comunicare?**

■ N-aș putea să spun. E ceva nedefinit... Simțeam, nu pot să zic din conștiință sau din nevoie... Era o furnicare... așa... poate cum îți vine să mănânci, „a, mi-e poftă de ceva dulce”.

☐ **Cum se armonizează viața personală, de familie, cu cea profesională? Cum v-ați întâlnit cu Beatrice?**

■ Acum e frumos, la fel de frumos ca toate celelalte momente pe care le-am trăit. Trăim împreună aceeași poveste. S-a întâmplat la un chef al unui coleg de-al lui Beatrice, care repeta cu noi și cânta în **A douăsprezecea noapte**, era corepetitor la Opera Română. A fost ziua lui, am fost invitat și am văzut-o. Mă enerva groaznic când am văzut-o, dar pe urmă am dansat și mi-a plăcut. Am zis „dacă fac și eu teatru cum dansează ea, sunt fericit”.

☐ **Ați filmat recent în Ungaria. La vreuna din ieșirile în turneu sau altfel, v-ați simțit tentat să rămâneți în străinătate?**

■ Mie îmi place aici. E bine. E greu. E bine că-i greu. Ca actor, nu poți exista în alt mediu. Ești ca un pește pe care l-ai scoate din apă. Cum să pleci din apa limbii tale? Am jucat la Budapesta în **Maestrul și Margareta**, rolul Woland, și n-am s-o mai fac niciodată, pentru că așa cum jucam eu în maghiară n-a trecut prin carnea mea. Pentru mine capitolul s-a închis, a fost o experiență trăită până la capăt. Am jucat într-un film care a avut premiera de curând, un rol principal. N-aș putea să mă duc să stau acolo (am filmat 60 de zile). Am fost în turneu cu Andrei, dar el a construit un metalimbaj teatral. Ne întâlneam dincolo de noi, într-o limbă comună, a vibrațiilor, a sunetelor și a intențiilor de stare. Cu asta se putea circula. Ungurii, prin film, vând imaginea lor în lume. Îi înțeleg, am o înțelegere perfectă. Povestea ciudată a cinematografiei noastre e că statul nu se implică. Sunt de acord cu comentariul lui Noica: „Noi nu avem vibrație și stare de a face film. Filmul trece prin tehnică. Noi n-avem apetit tehnic. Filmul înseamnă un orgoliu și un fel de a-ți vinde lumea”. Noi nu prea am avut lucrurile astea. La noi, cultura, valorile au fost interioare, s-au ogliindit, s-au răsfrânt în interior. Brâncoveanu e un mare moment de înflorire spirituală, în primul rând. Că a făcut el ce a făcut, a fost discret în comparație cu ce ar fi putut să facă dacă era cu 1 000 de kilometri, să nu zic 2 000–3 000, mai încolo, unde același spirit al lui Brâncoveanu ar fi avut altă valoare. Dar dacă era acolo, rata momentul să-și vadă copiii decapitați și el să fie decapitat și pus în calendarul sfinților români. Mie mi se pare unul dintre cele mai mari spirite. Să ai experiența aia și să spună copiii: „Tată, nu vreau să devin musulman, lasă-mă aici!” „Da, da-ți taie capul!” „Nu contează, dă-i în...!” Păi îți dai seama ce valoare interioară există în neamul ăsta? Cum să pleci? De ce n-a plecat Țuțea? Sau Noica? Cioran n-a plecat niciodată din România. El s-a dus să se afirme. Pentru el era o și mai mare povară să trăiască în Franța, el și-a rupt și limba română ca să se bucure mai mult de renunțare. Înțelegi? Dacă stătea aici, la ce să mai renunțe? Îți dădeau ei o cantină. Nu. El a vrut să mănânce la o cantină în Paris, unde putea să se bucure de toate vinurile superbe. Nu. El a vrut să trăiască în mediul buricului snob al lumii, a vrut să fie mai jos, mai sărac, să refuze Legiunea de Onoare sau ce-au vrut să-i dea. Dar Cioran rămâne Cioran și rămâne român chiar dacă a plecat. Sunt oameni care pleacă și se descoperă. Brâncuși s-a dus să se aprofundeze, ca român, acolo. S-a circumscris, adică s-a închis valoarea în jurul lui. Izolat ca o celulă, n-a devenit altceva decât român. Nu și-a trăit decât propriile măcinări interioare. Unde să pleci? Aici e Coloana Infinitului și Masa Tăcerii...

IOANA FLOREA

Pledoarie pentru orgoliu

După ce ani de zile, în absența unor subiecte reale de dezbatere, s-a discutat despre primatul regiei, raportat la preexistența textului, despre regizorul-regizor și regizorul-actor, despre contribuția creatoare a scenografiei, s-a ajuns, în sfârșit, și la tensiunea creată de concursul, instalarea și durata directorilor de teatru. Până în 1989, doar Mircea Albulescu era celebru prin dorința arzătoare de a ajunge conducător de colectiv artistic. Restul directorilor – foști, prezenți și propuși – acceptau cu umilință să țină locul altuia mai bun și să coordoneze cu modestie eforturile creatoare ale trupei. Oricât părea de monoton peisajul conducerii artistice privit din avion, la nivelul solului realitatea era foarte diferențiată. Căutarea unor artiști-activiști sau activiști-artiști dădea rezultate irepetabile. Oricâte bancuri s-ar povesti despre triumviratul doamna Bulandra–Beate Fredanov–Jules Cazaban, nimeni nu a contestat puterea lor de a construi un colectiv funcțional, asigurând o corectă exprimare a talentelor adunate ne-întâmplător în acel „colectiv”. (Aceasta ar putea fi o temă de meditație: de la colectiv, la trupă sau echipă.) Și tocmai pentru

că teatrul este un organism viu care se hrănește din asimilarea succeselor și raportarea la eșec, dinamica lui a fost deosebit de sensibilă la modificările de climat, prevestindu-le uneori: Teatrul din Piatra Neamț condus de Ion Coman, Teatrul „Bulandra” condus de Ciulei, Teatrul de Comedie condus de Radu Beligan, Teatrul Mic condus de Penciulescu, Teatrul Național din Cluj condus de Vlad Murgur au devenit structuri organice sub raport

Lucia Sturdza-Bulandra în Mamouret de Jean Sarmant la Teatrul Municipal (1960)

artistic, în care s-a creat un stil și s-a făcut școală, unde artiștii erau legați de o concepție sau de o intuiție comună despre arta reprezentației. Manager sau actor, regizor sau teatrolog, directorul de teatru era personalitatea care iniția tendințe și care îi atrăgea pe cei ce gândeau (sau aveau impresia că gândesc) la fel. Nu trebuie idealizat trecutul: poate cu singura excepție a Teatrului de Comedie, unde Beligan a construit pe loc gol, toți ceilalți au preluat trupe și tehnicieni, noii-veniți n-au fost întotdeauna întâmpinați cu covorul roșu și nici ei n-au justificat întotdeauna toate speranțele. Oamenii se certau și se invidiau, ca în viață, ca în teatru. Criticii cărteau și căutau pete în soare, și astăzi e greu să realizezi din ceea ce a rămas scris că a fost într-adevăr „o epocă de aur” a teatrului românesc.